

Konsensus Pakar Terhadap Elemen Falsafah Bahasa Untuk Penyatupaduan Nasional

Expert Consensus on Language Philosophy Elements for National Integration

Mohd Khaidir Abdul Wahab¹

¹*Bahagian Pengajian Linguistik Bahasa Melayu, Pusat Pengajian Ilmu Kemanusiaan, Universiti Sains Malaysia, Pulau Pinang, Malaysia*

Progres Artikel

Diterima: 6 Jun 2018

Disemak: 9 Julai 2018

Diterbit: 7 September 2018

**Corresponding Author:*

Mohd Khaidir Abdul Wahab,
Bahagian Pengajian Linguistik
Bahasa Melayu, Pusat
Pengajian Ilmu Kemanusiaan,
Universiti Sains Malaysia,
Pulau Pinang, Malaysia
Email: penulis@usim.edu.my

Abstrak: Kajian ini memfokuskan tentang konsensus pakar terhadap elemen falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional dalam Pembelajaran dan Pemudah Cara (PdPc) bahasa Melayu. Seramai 23 orang pakar dalam bidang falsafah bahasa, bahasa Melayu, Pendidikan, Sosiologi dan Sosiobudaya telah dipilih untuk menjadi informan kajian ini. Gabungan kaedah kuantitatif dan kualitatif diimplementasikan dalam kajian ini. Dalam pusingan pertama kajian ini dijalankan melalui protokol temu bual untuk mendapatkan pandangan pakar dalam bidang falsafah bahasa tentang elemen falsafah bahasa yang dijangkakan berpotensi untuk penyatupaduan nasional. Dapatan dari pusingan pertama ini akan disusun secara tematik sebelum dihantar kepada informan untuk pusingan kedua dan ketiga yang terdiri daripada pakar dalam bidang bahasa Melayu, Pendidikan, Sosiologi dan Sosiobudaya. Dapatan daripada pusingan kedua dan ketiga adalah untuk mendapatkan median dan Julat Antara Kuartil (JAK). Dapatan kajian ini menunjukkan 7 tema dan 35 elemen falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional telah dibentuk dan disepakati oleh 23 orang pakar setelah melalui tiga pusingan Delphi. Pada keseluruhannya dapatan berkaitan jangkaan terhadap tema dan elemen falsafah bahasa yang berupaya untuk mewujudkan penyatupaduan nasional ini mampu memperluaskan skop dan peranan falsafah bahasa daripada bidang yang hanya berfokus kepada pendidikan bahasa kepada usaha penyatupaduan nasional.

Kata kunci: Konsensus; Pakar; Falsafah Bahasa; Bahasa Melayu; Penyatupaduan Nasional

Abstract: This study focuses on an expert consensus on the elements of the philosophy of language for national integration in Learning and Facilitation (PdPc) language. About 23 experts in the field of philosophy of language, Malay, Education, Sociology and Socio-Cultural determined to become informants in this study. The combination of quantitative and qualitative methods implemented in this study. In the first round of this study through interview protocol to seek the views of experts in the field of philosophy of language, philosophy of language elements expected potential for national integration. The results of this first round will be organized thematically before being sent to the informant for the second round and the third consisting of experts in the Malay language, education, sociology and socio-cultural. The results of the second round and the third is to get the median and interquartile range (JAK). The results showed that 7 themes and 35 elements of the philosophy of language for national integration has been established and agreed upon by the 23 experts after three rounds of Delphi. Overall findings related to the expectations of the themes and elements of language philosophy that seeks to create national integration is able to expand the scope and role of language philosophy of focusing only on the field of language education to national integration efforts.

Keywords: Consensus; Expert; Language Philosophy; Malay Language; National Integration

Pengenalan

Dalam usaha penyatupaduan nasional bahasa merupakan wahana yang penting dalam penyaluran ilmu dan nilai dari satu generasi ke generasi yang lain. Justeru itu, pengajaran bahasa tidak seharusnya hanya menitikberatkan penguasaan sistem bahasa dan kemahiran bahasa sebaliknya menyuburkan tradisi pemikiran dan budaya ilmu melalui kreativiti bahasa dengan menghidupkan perdebatan yang sihat dan ilmiah dalam meninggikan lagi martabat sesebuah negara (Awang Sariyan, 2016; 2004).

Dalam konteks ini penekanan penyepaduan elemen bidang ilmu; hal ehwal persendirian dan kemasyarakatan; semangat kewarganegaraan dan nilai-nilai murni masyarakat Malaysia harus dilaksanakan. Ringkasnya strategi penyerapan yang perlu diamalkan dikenali sebagai penyerapan ilmu dan nilai (Mohd Khaidir Abdul Wahab, 2017; Mohd Rashid Md Idris dan Abu Hassan Abdul, 2010; Awang Sariyan; 2004). Berdasarkan penelitian terhadap kajian dan penyelidikan pengkaji sebelum ini memberikan asas, panduan dan maklumat yang amat penting untuk pengkaji memperluas skop dan peranan falsafah bahasa daripada bidang yang berfokus kepada pendidikan bahasa kepada usaha penyatupaduan nasional di negara ini. Berdasarkan input-input kajian dan penyelidikan sebelum ini juga mempengaruhi kepada pemilihan kaedah yang digunakan dalam kajian ini.

Metodologi

Prosedur Pengumpulan Data

Kajian ini menggunakan Teknik Delphi. Teknik Delphi merupakan satu kaedah untuk menstrukturkan proses komunikasi berkumpulan menjadi lebih berkesan antara kumpulan individu atau keseluruhannya sewaktu menyelesaikan sesuatu permasalahan yang kompleks (Linstone dan Turoff, 2002). Panel pakar diminta untuk mengenal pasti, menjelaskan, memurnikan dan akhirnya mencapai konsensus terhadap isu-isu tertentu melalui beberapa siri pusingan soal selidik. Kelebihan teknik ini ialah panel pakar tidak perlu bertemu atau bersemuka. Oleh itu, seorang pakar boleh menyatakan pandangannya tanpa dipengaruhi oleh pakar lain. Pakar yang dipilih dirahsiakan daripada pengetahuan pakar lain (Saedah Siraj & Faridah Abdullah, 2005). Pengumpulan data dilakukan bagi ketiga-tiga pusingan teknik Delphi dan huraian bagi setiap pusingan adalah seperti berikut:

a) Pusingan Pertama-Protokol Temu Bual

Kaedah temu bual melibatkan dua orang informan yang merupakan pakar dalam bidang falsafah bahasa. Kaedah temu bual merupakan satu kaedah yang fleksibel dan maklum balas yang diperoleh lebih meyakinkan kerana pengkaji bersemuka dengan informan kajian.

b) Pusingan Kedua- Pengurusan Item Soal Selidik

Seramai 23 orang informan kajian yang merupakan pakar dalam bidang bahasa Melayu, Pendidikan, Sosiologi dan Sosiobudaya dikehendaki untuk berinteraksi dengan instrumen soal selidik yang dibina hasil daripada dapatan temu bual dalam sesi pusingan pertama. Para informan dikehendaki menyatakan tahap persetujuan terhadap setiap item yang dikemukakan melalui skala likert 5 poin dan mereka juga dibenarkan untuk mencadangkan item baharu, menggugurkan dan menambahbaik item sedia ada di ruangan yang telah disediakan oleh pengkaji. Setelah maklum balas dari kesemua informan diterima, data tersebut dianalisis dengan menggunakan kaedah statistik deskriptif bagi tujuan pembinaan instrumen soal selidik yang digunakan dalam sesi pusingan ketiga kajian Delphi.

c) Pusingan Ketiga- Pengurusan Item Soal Selidik

Informan kajian dikehendaki menyatakan semula tahap persetujuan mereka terhadap item tersebut berdasarkan skala Likert lima poin. Bagi item sedia ada, sekiranya tahap persetujuan informan kajian menjangkaui skala majoriti, mereka dikehendaki memberikan alasan. Para informan tidak dibenarkan untuk menambahkan sebarang item baharu bertujuan untuk merapatkan jurang perbezaan pandangan dalam kalangan informan kajian (Rosnah Ishak, 2013; Linstone dan Turoff, 2002 dan Muhammad Faizal A. Ghani, 2008). Oleh sebab kesemua item telah mendapat konsensus yang tinggi dalam kalangan pakar, kutipan data telah ditamatkan pada sesi pusingan ketiga

Prosedur Penganalisisan Data

a) Pusingan Pertama

Antara perkara penting yang perlu dilakukan sebelum memulakan proses menganalisis data ialah memastikan proses merekod dan melabel semua maklumat secara sistematik. Kemudian data temu bual ditranskripsi dan tanda notasi utama dimasukkan berdasarkan Sistem Jefferson (Jefferson, 1984) untuk membolehkan data

dibaca dengan kaedah sepertimana dipertuturkan informan (Grbich, 2007).

b) Pusingan Kedua dan Ketiga

Data dalam sesi pusingan kedua dan ketiga dianalisis dengan menggunakan kaedah statistik berbentuk Ukuran Kecenderungan Berpusat (UKB) dan Julat Antara Kuartil (JAK). UKB digunakan untuk mencari satu nilai tunggal yang dapat mewakili keseluruhan data (Rosnah Ishak, 2013). UKB akan melibatkan skor min dan median. Penggunaan skor min adalah untuk melihat urutan keutamaan item berdasarkan pandangan dalam kalangan informan. Manakala skor median pula digunakan untuk mengenal pasti pernyataan yang diperlu untuk membentuk item instrumen soal selidik dalam setiap pusingan kajian Delphi, iaitu untuk melihat tahap persetujuan informan (Muhammad Faizal A. Ghani, 2008). Skor Julat Antara Kuartil (JAK) pula digunakan untuk menggambarkan tahap kesepakatan dalam kalangan informan terhadap sesuatu item instrumen soal selidik (Rosnah Ishak, 2013; Norlidah Alias, 2010; Muhammad Faizal A. Ghani, 2008). Berpandukan Saedah Siraj dan Mohd Paris Saleh (2010) dan Rosnah Ishak (2013), tahap kesepakatan pakar terhadap item ditentukan seperti dalam jadual 1 di bawah

Jadual 1. Penentuan tahap kesepakatan pakar berdasarkan JAK

Nilai JAK	Tahap Kesepakatan Pakar
0.00-1.00	Tinggi
1.01-1.99	Sederhana
2.00 ke atas	Tiada

Berikut pula adalah skala persetujuan terhadap item dalam kalangan informan Delphi yang berdasarkan skala Likert lima poin seperti di bawah:

- 5- Sangat Setuju (SS)
- 4- Setuju (S)
- 3- Agak Setuju (AS)
- 2- Tidak Setuju (TS)
- 1- Sangat Tidak Setuju (STS)

Keputusan & Perbincangan

Dapatan Pusingan Pertama

Penganalisan data kajian sesi pusingan pertama Delphi mengenal pasti 30 elemen falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional. Penemuan tersebut telah dikelompokkan mengikut tema masing-masing, seperti berikut.

a) Tema "Konsep falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional" melibatkan 5 elemen yang

diketengahkan untuk merangka strategi penyatupaduan nasional melalui kaedah penyerapan dalam pengajaran bahasa Melayu. [KSP 01/ KSP 02].

b) Tema "Matlamat falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional" mempunyai 5 elemen yang menjurus kepada matlamat penyerapan elemen falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional. [MT 01/MT 02].

c) Tema "Kepentingan falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional" mempunyai 5 elemen yang memperlihatkan peri pentingnya penyerapan elemen falsafah bahasa dalam pengajaran bahasa Melayu untuk penyatupaduan nasional. [KPT 01/KPT 02].

d) Selanjutnya, tema "Kurikulum dalam pendidikan falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional" telah menemui 5 elemen yang berkaitan kurikulum falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional. [KK 01/ KK 02].

e) Tema "Strategi pembelajaran murid dalam pendidikan falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional" mempunyai 5 elemen yang dikemukakan sebagai strategi pembelajaran dalam kalangan murid pelbagai etnik. [SPM 01/ SPM 02].

f) Akhir sekali, tema "Strategi pengajaran guru dalam pendidikan falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional" mempunyai 5 elemen yang diketengahkan sebagai garis panduan kepada guru Bahasa Melayu dalam merancang pengajaran bahasa Melayu yang lebih menyeluruh dan seimbang. [SPG 01/ SPG 02].

Dapatan Pusingan Kedua

Pada pusingan kedua, dapatan keseluruhan untuk keenam-enam tema menunjukkan tahap persetujuan atau konsensus yang tinggi dalam kalangan pakar terhadap 30 item yang telah diteliti oleh mereka, iaitu apabila skor JAK 0.00 hingga 1.00. Pusingan kedua ini menunjukkan semua item bagi setiap tema berada dalam skor JAK 1.00. Dalam pusingan ini juga beberapa cadangan telah diberikan oleh informan untuk penambahbaikan item sedia ada, misalnya dari segi struktur ayat, tanda baca dan sebagainya. Selain itu, penambahbaikan juga melibatkan penambahan tema "pengujian dan penilaian" dengan beberapa elemen tambahan. Justifikasi penambahan tema pengujian dan penilaian dicadangkan oleh pakar dalam bidang pendidikan yang berpendapat bahawa dengan adanya tema ini menjadi pelengkap kepada 6 tema yang lain yang saling berkait. Justifikasi ini telah dipersetujui oleh pakar dalam bidang bahasa Melayu, Sosiologi dan Sosiobudaya.

Dapatan Pusingan Ketiga

Jadual 2. Analisis tahap konsensus pakar terhadap tema konsep falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional

Bil	Tema/Elemen Falsafah Bahasa untuk Penyatupaduan Nasional	Min	Med	*JAK	TK
A. KONSEP					
1	Hakikat adanya kaitan yang erat antara fikiran dengan bahasa, iaitu fikiran sebagai kandungan bahasa (<i>content of language</i>) dan bahasa sebagai wahana fikiran (<i>vehicle of language</i>).	4.76	5	0	Tinggi
7	Mempunyai keselarian dengan prinsip dalam Rukun Negara, iaitu Kepercayaan kepada Tuhan	4.00	4	0	Tinggi
9	Bahasa merupakan fenomena sosial untuk menghubungkan antara satu masyarakat bahasa	4.76	5	0	Tinggi
11	Bahasa merupakan unsur penting dalam falsafah pembangunan masyarakat dan negara	4.71	5	1	Tinggi
17	Kemahiran Bahasa merupakan asas kepada seseorang itu untuk menggunakan bahasa dengan baik dan berkesan	4.71	5	1	Tinggi

Nota: *JAK = Julat Antara Kuartil
TK = Tahap Konsensus

Jadual 2 bagi tema konsep memperlihatkan tiga elemen mendapat skor JAK 0.00. Antaranya ialah elemen “hakikat adanya kaitan yang erat antara fikiran dengan bahasa, iaitu fikiran sebagai kandungan bahasa (*content of language*) dan bahasa sebagai wahana fikiran (*vehicle of language*)” (Bil. 1). Dua elemen berikutnya ialah “mempunyai keselarian dengan prinsip dalam Rukun Negara”, iaitu kepercayaan kepada Tuhan (Bil. 7), dan elemen berkaitan “Bahasa merupakan fenomena

sosial yang menghubungkan antara satu masyarakat bahasa” (Bil. 9). Elemen yang lain masih mengekalkan skor JAK 1.00. Tahap kesepakatan yang tinggi dalam kalangan pakar terhadap tiga elemen ini membuktikan bahawa mereka memahami, menerima dan bersetuju terhadap penyerapan elemen ketuhanan, ilmu dan nilai. Dalam konteks ini, wujud keselarian dengan pernyataan asas dalam prinsip falsafah bahasa, iaitu pendidikan bahasa sebagai upaya mengembangkan potensi berbahasa yang telah dikurniakan Tuhan kepada seluruh umat manusia.

Jadual 3. Analisis tahap konsensus pakar terhadap tema matlamat falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional

Bil	Tema/Elemen Falsafah Bahasa untuk Penyatupaduan Nasional	Min	Med	*JAK	TK
B. MATLAMAT					
7	Pembangunan kognitif, iaitu meningkatkan kesedaran terhadap peri pentingnya penguasaan bahasa Melayu	4.76	5	0	Tinggi
8	Memupuk dan membudayakan nilai dan semangat patriotisme terhadap negara	4.76	5	0	Tinggi
9	Memupuk dan membudayakan nilai nasionalisme terhadap negara	4.76	5	0	Tinggi
14	Memperluas penggunaan bahasa Melayu sebagai bahasa pengantar pendidikan	4.67	5	1	Tinggi
12	Memupuk kesedaran kepada masyarakat bahawa penguasaan bahasa negara akan mewujudkan citra kemalaysiaan	4.62	5	1	Tinggi

Nota: *JAK = Julat Antara Kuartil
TK = Tahap Konsensus

Jadual 3 bagi tema matlamat menunjukkan tiga elemen mendapat skor JAK 0.00. Antara elemen tersebut ialah “Pembangunan Kognitif, iaitu meningkatkan kesedaran terhadap peri pentingnya penguasaan bahasa Melayu” (Bil. 7); “memupuk dan membudayakan nilai dan semangat patriotisme terhadap bahasa Melayu” (Bil. 8) dan “memupuk dan membudayakan nilai nasionalisme terhadap negara” (Bil. 9). Elemen yang lain masih mengekalkan skor JAK 1.00. Pengajaran dan

pembelajaran bahasa Melayu yang sarat nilai cintakan kepada negara mampu memberikan kesedaran kepada murid-murid pelbagai kaum agar senantiasa berfikir dan membuat penilaian yang wajar. Ini bermaksud segala tindakan yang bakal dilakukan perlulah mengambil kira kepentingan negara terlebih dahulu.

Jadual 4. Analisis tahap konsensus pakar terhadap tema kepentingan falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional

Bil	Tema/Elemen Falsafah Bahasa untuk Penyatupaduan Nasional	Min	Med	*JAK	TK
C. KEPENTINGAN					
6	Pembinaan suatu kerangka Falsafah Pendidikan Bahasa bagi bahasa Melayu sebagai bahasa negara	4.76	5	0	Tinggi
1	Menyediakan murid yang mampu memajukan diri melalui penguasaan kemahiran berbahasa Melayu yang baik	4.62	5	1	Tinggi
11	Memberikan kesedaran kepada pemerintah tentang kepentingan bahasa Melayu sebagai bahasa penyatupaduan nasional	4.62	5	1	Tinggi
13	Membina rasa hormat dan menyanjung tinggi bahasa Melayu sebagai bahasa negara	4.57	5	1	Tinggi
14	Memperkuhkan rasa hormat dan kepatuhan kepada Perlembagaan Malaysia	4.57	5	1	Tinggi

**Nota: *JAK = Julat Antara Kuartil
TK = Tahap Konsensus**

Jadual 4 memaparkan dapatan keseluruhan berkaitan dengan elemen yang terkandung dalam tema kepentingan falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional menunjukkan tahap persetujuan atau kesepakatan yang tinggi dalam kalangan pakar terhadap 5 elemen yang dinilai semula oleh mereka, apabila memperoleh skor JAK 0.00 hingga 1.00. Dalam

pusingan ketiga menunjukkan satu elemen mendapat skor JAK 0.00, iaitu “Pembinaan suatu kerangka Falsafah Pendidikan Bahasa bagi bahasa Melayu sebagai bahasa negara” (Bil. 6). Elemen yang lain masih mengekalkan skor JAK 1.00. Dapatan ini menunjukkan bahawa pakar yang mempunyai kewibawaan ilmu terhadap bidang lain juga menyokong dan bersetuju terhadap idealisme pembinaan kerangka Falsafah Pendidikan Bahasa bagi bahasa Melayu sebagai bahasa negara. Ini bermaksud, penguasaan bahasa dan penguasaan ilmu-ilmu lain haruslah dititikberatkan dengan memasukkan semua cabang ilmu dalam pengajaran dan pembelajaran bahasa melalui strategi penyerapan ilmu.

Jadual 5. Analisis tahap konsensus pakar terhadap tema kurikulum falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional

Bil	Tema/Elemen Falsafah Bahasa untuk Penyatupaduan Nasional	Min	Med	*JAK	TK
D. KURIKULUM					
4	Menumpukan perhatian kepada aspek hakikat bahasa	4.62	5	1	Tinggi
11	Memberikan kemahiran tentang kehidupan masyarakat pelbagai etnik yang menghormati antara satu sama lain	4.57	5	1	Tinggi
7	Pendidikan bahasa sebagai suatu cabang pendidikan umum	4.52	5	1	Tinggi
9	Memberikan pengetahuan kepada murid bahawa penggunaan bahasa Melayu yang baik melambangkan imej sesebuah negara	4.52	5	1	Tinggi
3	Mempunyai kesedaran dengan Perkara 152 dalam Perlembagaan Malaysia	4.48	5	1	Tinggi

**Nota: *JAK = Julat Antara Kuartil
TK = Tahap Konsensus**

Jadual 5 memaparkan dapatan keseluruhan berkaitan dengan elemen yang terkandung dalam tema kurikulum

falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional menunjukkan tahap persetujuan atau kesepakatan yang tinggi dalam kalangan pakar terhadap 5 elemen yang dinilai semula oleh mereka, apabila memperoleh skor JAK 0.00 hingga 1.00. Dalam pusingan ketiga ini skor JAK masih kekal 1.00 bagi setiap elemen. Dapatan ini menunjukkan bahawa kurikulum falsafah pendidikan bahasa sebagai sub Falsafah Pendidikan Kebangsaan perlu diformalisasikan agar proses pendidikan bahasa yang dilaksanakan memenuhi falsafah yang selaras dengan falsafah induk ini agar proses pengajaran dan pembelajaran bahasa mempunyai matlamat yang jelas dalam melahirkan individu yang seimbang seterusnya memupuk penyatupaduan dalam kalangan murid pelbagai kaum.

Jadual 6. Analisis tahap konsensus pakar terhadap tema strategi pembelajaran murid dalam pendidikan falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional

Bil	Tema/Elemen Falsafah Bahasa untuk Penyatupaduan Nasional	Min	Med	*JAK	TK
E. STRATEGI PEMBELAJARAN MURID					
4	Aspek adab semasa berkomunikasi ditegaskan	4.71	5	0	Tinggi
6	Murid sentiasa diterapkan nilai kesyukuran kepada Tuhan yang menganugerahkan bahasa	4.62	5	1	Tinggi
7	Mendedahkan murid dengan kemahiran berfikir secara kritis	4.62	5	1	Tinggi
3	Menyuburkan perasaan megah murid menggunakan bahasa Melayu dalam komunikasi	4.62	5	1	Tinggi
8	Menitikberatkan aspek penghayatan budaya sesuatu kaum	4.48	5	1	Tinggi

**Nota: *JAK = Julat Antara Kuartil
TK = Tahap Konsensus**

Jadual 6 memaparkan tema strategi pembelajaran murid dalam pendidikan falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional menunjukkan tahap persetujuan atau konsensus yang tinggi dalam kalangan pakar terhadap 5 elemen yang dinilai semula oleh mereka, apabila memperoleh skor JAK 0.00 hingga 1.00. Dalam pusingan ketiga ini

menunjukkan sebanyak satu elemen mendapat skor JAK 0.00, iaitu “Aspek adab semasa berkomunikasi ditegaskan dan dipupuk semasa murid menyampaikan pidato, ucapan, syarahan, perbahasan yang mencerminkan bahasa Melayu tinggi dan mengelakkan bahasa Melayu rendah seperti carutan dan maki hamun”(Bil. 4). Hakikatnya, usaha mewujudkan masyarakat yang diidamkan mestilah bermula dengan budaya berbahasa dan perlakuan yang baik dan santun. Hal ini kerana jika setiap individu mempraktikkan adab dan keterampilan semasa berkomunikasi akan mewujudkan masyarakat yang saling hormat dan menghormati antara satu sama lain yang menjurus kepada keharmonian sesebuah negara.

Jadual 7. Analisis tahap konsensus pakar terhadap tema strategi pengajaran guru dalam pendidikan falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional

Bil	Tema/Elemen Falsafah Bahasa untuk Penyatupaduan Nasional	Min	Med	*JAK	TK
F. STRATEGI PENGAJARAN GURU					
9	Merancang pengajaran yang mempamerkan jati diri Malaysia	4.81	5	1	Tinggi
8	Menghindarkan bahan pengajaran yang berunsur rasis samada secara eksplisit atau implisit	4.67	5	1	Tinggi
10	Merancang satu perdebatan sihat antara murid pelbagai etnik dengan menggunakan bahasa Melayu yang santun	4.67	5	1	Tinggi
2	Sentiasa mengingatkan murid untuk menanam rasa cinta ikhlas terhadap bahasa Melayu	4.52	5	1	Tinggi
6	Memperoleh maklumat dan fakta yang tepat semasa proses pengajaran bahasa Melayu	4.48	5	1	Tinggi

**Nota: *JAK = Julat Antara Kuartil
TK = Tahap Konsensus**

Jadual 7 memaparkan tema strategi pengajaran guru dalam pendidikan falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional menunjukkan tahap persetujuan atau kesepakatan yang tinggi dalam kalangan pakar terhadap

5 elemen yang dinilai semula oleh mereka, apabila memperoleh skor JAK 0.00 hingga 1.00. Dalam pusingan ketiga ini skor JAK masih kekal 1.00 bagi setiap elemen. Dapatan kajian yang berkaitan dengan elemen “memperoleh maklumat dan fakta yang tepat semasa proses pengajaran bahasa Melayu” (Bil. 6) merujuk kepada maklumat yang ingin disampaikan perlulah berdasarkan penaaakuan yang tepat serta diperoleh daripada sumber yang sah.

JADUAL 8. Analisis tahap konsensus pakar terhadap tema pengujian dan penilaian dalam pendidikan falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional

Bil	Tema/Elemen Falsafah Bahasa untuk Penyatupaduan Nasional	Min	Med	*JAK	TK
G. PENGUJIAN DAN PENILAIAN					
4	Pemilihan dan penyediaan bahan yang bersesuaian dan bertepatan untuk tujuan penyatupaduan nasional	4.48	4	1	Tinggi
8	Aspek kognitif harus dilengkapkan dengan aspek afektif	4.43	4	1	Tinggi
9	Penilaian berdasarkan pemerhatian berterusan terhadap pencapaian murid dalam mengaplikasikan nilai murni dalam pembelajaran bahasa Melayu	4.38	4	1	Tinggi
6	Memberi keutamaan kepada penghasilan karya yang mengetengahkan nilai penyatupaduan nasional	4.38	4	1	Tinggi
11	Proses menentukan perubahan tingkah laku murid melalui pertimbangan nilai yang dipelajari	4.38	4	1	Tinggi

**Nota: *JAK = Julat Antara Kuartil
TK = Tahap Konsensus**

Jadual 8 memaparkan dapatan keseluruhan berkaitan elemen yang terkandung dalam tema pengujian dan

penilaian dalam pendidikan falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional menunjukkan tahap persetujuan atau kesepakatan yang tinggi dalam kalangan pakar terhadap 5 elemen yang dinilai semula oleh mereka, apabila memperoleh skor JAK 0.00 hingga 1.00. Dalam pusingan ketiga ini skor JAK masih kekal 1.00 bagi setiap elemen. Kualiti murid dalam berbahasa dapat diukur bukan sahaja dari kepetahannya bertutur atau menulis tetapi juga melalui kualiti pemikirannya, iaitu berbahasa yang akan diterjemahkan melalui komunikasi yang santun dan beradab. Dengan ini terhasillah individu murid yang berkualiti dalam masyarakat.

Kesimpulan

Dalam kajian ini, terdapat dua implikasi utama hasil daripada dapatan kajian, iaitu implikasi dasar dan sumbangan kepada bidang ilmu linguistik dan pendidikan bahasa Melayu. Implikasi dasar merujuk kepada beberapa perkara berkaitan dasar Kementerian Pendidikan Malaysia, Dewan Bahasa dan Pustaka dan sebagainya dalam usaha pelaksanaan penyerapan elemen falsafah bahasa dalam PdPc bahasa Melayu di sekolah. Kajian ini memberi sumbangan besar dalam usaha memperkembangkan lagi bidang falsafah bahasa yang dilihat sebagai sesuatu yang abstrak dan sukar difahami.

Dapatan kajian ini juga selari dengan aspirasi Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (2013-2025). Aspirasi yang dimaksudkan ialah aspirasi yang keempat berkaitan perpaduan. Aspirasi keempat ini bertujuan untuk memastikan sistem pendidikan yang menawarkan pengalaman dan nilai kepada kanak-kanak dengan menghargai kepelbagaian. Selain itu, hasrat kerajaan untuk memartabatkan bahasa Melayu sebagai bahasa ilmu juga diterjemahkan dalam pelan tersebut. Seterusnya, penyerapan nilai kepada murid-murid untuk mewujudkan penyatupaduan akan dapat dicapai sekiranya pelaksanaan penyerapan elemen falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional melalui ketujuh-tujuh tema, iaitu konsep, matlamat, kepentingan, kurikulum, strategi pembelajaran murid, strategi pengajaran guru dan pengujian dan penilaian dapat dilaksanakan dengan jayanya sebagai model atau modul PdPc bahasa Melayu di sekolah. Pelaksanaan penyerapan elemen falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional di semua sekolah akan meningkatkan profesionalisme keguruan dalam kalangan guru Bahasa Melayu khususnya dalam PdPc bahasa Melayu di dalam kelas.

Walaupun kajian ini tidak dapat mengesahkan faktor pelaksanaan penyerapan elemen falsafah bahasa untuk penyatupaduan nasional sebagai faktor penyebab wujudnya penyatupaduan dalam PdPc bahasa Melayu, namun demikian dapatan berkaitan konsep, matlamat, kepentingan, kurikulum, strategi pembelajaran murid, strategi pengajaran guru dan pengujian dan penilaian

yang menunjukkan elemen-elemen yang terkandung dalam setiap tema tersebut mampu diketengahkan untuk meningkatkan kesedaran dan keilmuan guru Bahasa Melayu tentang peri pentingnya aspek falsafah yang mendasari PdPc bahasa Melayu. Kesedaran dan nilai keilmuan ini yang mungkin menjadi faktor kepada wujudnya semangat kebersamaan antara murid-murid pelbagai kaum.

Rujukan

- Awang Sariyan. (2016). *Asas Falsafah dan Pemikiran Melayu*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Awang Sariyan. (2004). *Teras Pendidikan Bahasa Melayu Asas Pegangan Guru*. Bentong: PTS Publications & Distributors.
- Grbich, C. (2007). *Qualitative Data Analysis: An Introduction*. Thousand Oaks, California: Sage Publications Ltd.
- Jefferson, G. (1984). On Stepwise Transition from Talk about A Trouble to Inappropriately Nextpositioned Matters. Dlm. J.M. Atkinson & J.C. Heritage (Ed.). *Structures of Social Action: Studies of Conversation Analysis* (hlm. 191-222). Cambridge: Cambridge University Press.
- Linstone, H. A. & Turoff, M. (2002). The Delphi Method: Techniques and Applications. Dicapai daripada <http://is.njit.edu/pubs/delphibook/ch1.html>.
- Mohd Khaidir Abdul Wahab. (2017). *Pembinaan Model Falsafah Bahasa untuk Penyatupaduan Nasional*. Disertasi Ph. D, Fakulti Bahasa dan Komunikasi, Universiti Pendidikan Sultan Idris.
- Mohd Rashid Md Idris & Abu Hassan Abdul. (2010). *Kajian Semula Falsafah Pendidikan Bahasa Melayu Sekolah Menengah di Malaysia*. Geran Penyelidikan (2010-0013-107-01). Universiti Pendidikan Sultan Idris.
- Muhammad Faizal A. Ghani. (2008). *Pembentukan Model Keberkesanan dan Penambahbaikan Sekolah di Malaysia*. Disertasi Ph. D, Universiti Malaya, Kuala Lumpur.
- Norlidah Alias (2010). *Pembangunan Modul Pedagogi Berasaskan Teknologi dan Gaya Pembelajaran Felder-Silverman Kurikulum Fizik Sekolah Menengah*. Tesis Ph. D yang tidak diterbitkan, Universiti Malaya, Kuala Lumpur.
- Rosnah Ishak. (2013). *Pembinaan Profil Amalan Terbaik Organisasi Pembelajaran untuk Sekolah Malaysia*. Disertasi Ph. D, Universiti Malaya, Kuala Lumpur.
- Saedah Siraj & Faridah Abdullah. (2005). *Jangkaan Masa Depan Terhadap Aplikasi Teknologi dalam Kandungan Kurikulum dan Penilaian Sekolah Menengah: Satu Kajian Delphi*. *Jurnal Pendidikan*. 25(1), 5-25.
- Saedah Siraj & Mohd Paris Saleh. (2010). *Jangkaan Masa Depan Terhadap Aplikasi Teknologi dalam Pengajaran dan Pembelajaran Peringkat Sekolah Menengah: Pandangan Pakar*. Dilayari pada 28 November 2011 daripada <http://www.slideshare.net/norelianamdsharif/saedah-um>.